

Používání znakové řeči ke komunikaci se slyšícími miminky a batolaty se zrodilo v USA před více než 20 roky. K nám přišlo před pár lety s původním a dosud nejrozšířenějším programem Baby Signs (www.babysigns.cz). Od té doby si získalo velké množství příznivců, kteří na ně nedají dopustit a pokračují v programech, jež na znakování navazují (například angličtina se znakováním nebo rozvoj emoční inteligence). Znakování má ale i své odpůrce a provází ho řada mýtů.

Znakování?

Módní hit,

nebo

smysluplná aktivita?

1
MÝTUS &

Znakování oddálí nástup mluvené řeči

Toto je asi nejčastější obava, které podléhají jak rodiče, tak i někteří nezasvěcení odborníci. Logika tohoto mýtu spočívá v tom, že pokud se dítě úspěšně dohovří pomocí znaků, proč by se pak učilo mluvit? Stejnou otázku si už v osmdesátých letech položily autorky prvního programu znakování s miminky Baby Signs – Linda Acredolo, Ph.D., a Susan Gowyn, Ph.D. Jako profesorky Kalifornské univerzity požádaly o finanční prostředky na provedení rozsáhlé studie, která by na tuto otázku jednoznačně odpověděla. Bylo jim vyhověno a na základě dlouhodobé studie, do které se zapojilo 140 rodin s dětmi ve věku 11 měsíců při vstupu, se prokázalo, že nejen že znakování nezpomalí rozvoj řeči, ale výrazně ho uspíš. Dvouleté děti měly v průměru 3měsíční náskok před svými vrstevníky a ve třech letech bylo jejich verbální vyjadřování na úrovni čtyřletých dětí.

Co způsobilo takový posun v rozvoji verbální komunikace u dětí, které znakovaly? Jedná se o kombinaci několika faktorů. Děti, které zna-

kují, denně svým rodičům připomínají, jak moc vnímají a chtějí poznávat, a samy si dokážou říct, o čem chtějí mluvit. Rodič s dítětem samozřejmě naváže komunikaci na téma, které si dítě vybralo, a dítě se učí o to více, že se mluví o tom, co ho právě zajímá. Tím, že dítě častěji „hovří“, upevňuje si vztah se svými rodiči a díky své aktivní účasti mu rodiče častěji vytváří stimulující prostředí. Díky tomu se v jeho mozku tvoří množství spojení (synapsí), která celkově posilují intelektuální schopnosti dítěte. Potvrdil to i výše uvedený výzkum, jenž porovnal IQ osmiletých dětí, které jako batolátka znakovaly, s neznakující skupinou ze stejné studie (obě skupiny si byly na začátku studie rovny v řadě socioekonomických faktorů), a znakovající děti dosáhly v testu inteligence v průměru o 12 bodů více.

Výpovědi maminek:

Paní **Eva** z Prahy: „Mám tři děti, dvě jsou již téměř dospělé a teď máme 15měsíčního Adámka. Znakování je pro nás výborné, ale musím maminky i varovat – znakovající dítě se nedá ignorovat (smích). Když jsem chodila do parku s těmi staršími, tak seděly v kočárku, dívaly se po okolí a já si trochu pročistila hlavu. Adámek ale ‚ruce nezavře‘ – támhle znakuje ptáček, tuhle strom, pak kočička a teď viděl na hřišti míč. Vždy mu musím říct, že vím, co říká, a že má pravdu – je ohromně nadšený, já také, ale na procházce si tolik neodpočinu.“

2 MÝTUS Č. Dobrá máma pozná, co dítě potřebuje, i bez znakování

Dobrá máma by opravdu měla být schopna rozpoznat základní potřeby svého dítěte i bez znakování, ale jak dítě roste, z novorozence se stává miminko a blíží se batolecímu věku, jeho potřeby se stávají poněkud komplexnějšími. Hlad už neznamená jen to, že potřebuje mléko, ale může chtít banán, jablko, chléb, sýr, jogurt, sušenku – slova, která snadno dokáže vyjádřit znakem, ale i dobré mámě může dát zabrat to rozpoznat vyřazovací metodou.

Dalším důležitým aspektem je, že znakování rodičům zdaleka neslouží jen ke zjištění potřeb dítěte. Pomocí znaků děti dokážou vyjádřit, jak se cítí, co je zaujalo, co mají chuť dělat, a tak otevírá okénko do dětské mysli a aktivně zapojuje rodiče při jejím rozvoji.

Výpovědi maminek:

Paní **Lucie** z Chomutovska: „Znakujeme od osmi měsíců a Anička to náramně jde. Ve svých 16 měsících už uměla velké množství znaků. Jednou ji hlídala moje sestra, která pár znaků znala, nicméně Anička překvapila znakovou kombinací, která jí nic neříkala. Anička to nevzdávala a znaky stále opakovala, až mé sestře nezbylo nic jiného než mi zavolat, znaky do telefonu popsat, a tak jsem jí mohla sdělit, že by Anička chtěla jít ven a dát sousedovic koze jablíčko.“

3 MÝTUS Č. Naše dítě už začíná mluvit, my znakování nepotřebujeme

Občas rodiče mají pocit, že když jejich dítě v roce umí máma, táta, ham, haf haf a pa pa, tak je jisté, že dítěti by znakování nic nepřineslo. Ti, kdo znakování zkusili, vědí, že tomu tak není. Zejména děti, jež začínají hovořit brzy, jsou často těmi, které mají ohromný zájem o komunikaci. Ať se nám to líbí nebo ne, příroda to zařídila tak, že zájem o komunikaci předbývá schopnosti komunikovat pomocí slov. Tento nesoulad často způsobí frustraci a z ní vyplývající malé či větší záchvaty hněvu batolátka. Každé dítě je jiné, většina v roce začíná používat své první znaky, ale jsou i takové, které umí 30–40 znaků. To jsou většinou ty děti, které už umí i několik prvních slov. S takovou slovní zásobou se pak učí stále více znaků a slov. Děti učíme jen znaky pro slova, která ještě neumí vyslovovat, neboť naším cílem je vždy verbální komunikace, a ne počet znaků, které se dítě naučí.

AUTORKA: Ing. Michaela Tilton, MBA

www.mamaaja.cz

Výpovědi maminek:

Paní **Michaela** z Mladoboleslavska: „Starší dcera znakovala jako typické dítě z knížky o znakování. V jedenácti měsících první znak, krátce po roce jich bylo asi 20 a stabilně jí znaková zásoba rostla až na asi 80 znaků ve 20 měsících, kdy už se učila jen nová slova a ne další znaky. V průběhu znakování vždy uměla zhruba dvojnásobek znaků, kolik uměla slov (tzn. když uměla 30 znaků, znala i 15 slov, takže měla ke komunikaci baterii 45 výrazů). Pak přišla naše druhá dcera, která udělala první znak v devíti měsících, v roce uměla asi 30 znaků a nejméně 15 slov a od 18 měsíců už neznakovala vůbec a mluvila ve větách. I když jsme si u druhé dcery znakování neužili tak dlouho jako u první, musím říci, že si vůbec nedovedu představit, jak bychom byli bývali přežili dobu jejího velmi aktivního rozvoje mezi 9 a 18 měsíci, kdy měla zájem neustále komunikovat, ale slov ještě tolik neuměla. Také musím přiznat, že to, že se znakováním skončila tak brzo, mělo pro nás ještě jednu nevýhodu – často se snažila vyslovit něco ze svého velkého slovního repertoáru, čemu jsme nerozuměli, a občas to způsobovalo frustraci na obou stranách. Starší dcera doprovázela slova znakem, dokud se nenaučila správně vyslovovat, a podobných nedorozumění bylo mnohem méně.“

Co říci závěrem?

Znakování se u nás stalo jakýmsi módním hitem, ale ti, kdo to zkusili, souhlasí, že se jedná také o velmi smysluplnou aktivitu, kterou je možné snadno zařadit do denního života a která přinese více pohody celé rodině. V zájmu dětí i jejich rodičů tedy lze předpokládat, že se stane běžnou součástí výchovy dětí, tak jako tomu již je v některých jiných zemích. Právě probíhá mezinárodní studie pod záštitou Státní univerzity v Michiganu o tom, jak používání programu Baby Signs ovlivňuje rodiče v různých kulturních prostředích, do které se zapojila i Česká republika. Doufáme, že i výsledky této studie pomohou k odstranění některých mýtů a k rozšíření znakování jak mezi rodiče, tak i odbornou veřejnost. Dokument o vědeckém základu znakování je již nyní ke stažení na www.babysigns.cz. ■

Soutěž MÁMA

Hlavní výhrou je poukázka na 6týdenní kurz pro děti a rodiče Znakujeme se zpěvem a hrou v hodnotě 1020 Kč (včetně zpěvníčku a CD s hudbou z kurzu). Druhou cenou je kompletní sada Baby Signs pro začátečníky v hodnotě 699 Kč (sada obsahuje knihu o znakování, videoslovník na DVD, video pro děti, 4x leparelo a přehled znaků). Pět výherců se může těšit na leparelo Baby Signs V zoo a dalších pět výherců získá leparelo Baby Signs Venku.

Chcete-li některou z cen vyhrát, zašlete do 12. března 2011 na číslo 900 09 06 soutěžní SMS ve tvaru: **MAMASOUTEZ(mezera)BABYSIGNS(mezera)jméno,příjmení,adresa**. Např.: MAMASOUTEZ BABYSIGNS Jana,Mala,Kvetinova 15,123 00,Praha 2. Nepoužívejte háčky a čárky. Délka jedné SMS nesmí být větší než 160 znaků. Cena jedné SMS je 6 Kč vč. DPH. Výhru získá odesílatel každé třicáté SMS až do vyčerpání počtu výher. Jména výherců zveřejníme v dubnovém čísle MÁMA a já. Výhry budou doručeny do dvou měsíců.